

DE BRUGSE SCHILDER NIKOLAAS BLOMME 15.. - 1635

A.SCHOUTEET°

Nikolaas Blomme is een zeer weinig bekende Brugse schilder. Tot nog toe is over hem geen enkele bijdrage verschenen, laat staan een monografie. En dit is weinig verwonderlijk als men bedenkt dat er geen enkel van zijn werken schijnt bewaard te zijn. Nochtans is Nikolaas Blomme niet onbelangrijk al was het maar als vooraanstaand lid van het ambacht van de beeldenmakers en de zadelmakers, waarbij alle meester-schilders te Brugge moesten aangesloten zijn. Als lid van dit ambacht bekleedde hij verscheidene bestuursfuncties : in 1610/1 was hij tweede vinder, in 1600/1, 1601/2, 1623/4, 1626/7, 1628/9, 1634/5 was hij telkens eerste vinder of stedehouder van de deken, en in 1618/9 was hij deken. Daarenboven vervulde hij tijdens het dienstjaar 1622/3 de functie van gouverneur of penningmeester van het ambacht¹.

Wanneer Nikolaas Blomme in dit ambacht werd opgenomen is niet bekend, doordat de gildeboeken van 1578 tot 1618 verloren zijn. Zijn opname gebeurde inderdaad tijdens deze periode, vermits hij reeds in het jaar 1600 tot bestuurslid werd aangesteld. Overigens is hij lid van de beeldenmakers en zadelmakers gebleven tot hij op 1 februari 1635 is overleden, toen hij nog als eerste vinder van het ambacht fungeerde. Hieruit mag bepaald afgeleid worden dat Nikolaas Blomme vanaf zijn vestiging als meesterschilder tot zijn dood te Brugge is blijven wonen.

Over zijn woonplaats staan ons geen nauwkeurige bijzonderheden ter beschikking. Wel weten we, dat Nikolaas Blomme en zijn

° Ere-stadsarchivaris ; E. Deneckerestraat 10 bus 2, 8000 Brugge

1. Zie : C. Vanden Haute, *La corporation des peintres de Bruges*, Brugge-Kortrijk, z.j. p. 99 a, 102 b, 103 a, 103 b, 105 a, 106 a, 108 b, 204 b, 228 a, 229 a.

echtgenote, Catharina Allaert, op 9 september 1602 een huis in de Wapenmakersstraat hebben aangekocht maar reeds drie maanden later, op 19 december 1602, werd dit huis van de hand gedaan en verkocht aan Lodewijk Fyne en echtgenote Triskin Vale. Anderzijds blijkt uit de overlijdensakten van beide echtgenoten dat zij, althans bij hun afsterven, tot de parochie van Sint-Walburga behoorden en derhalve op het grondgebied van deze kerkelijke gemeente woonden.

Nikolaas Blomme, zoon van Adriaan, trouwde op 12 januari 1599 met Catharina Allaert, dochter van Cornelis. Hun huwelijk werd ingezegend in de Brugse Onze-Lieve-Vrouwekerk, waaruit blijkt dat de echtgenote behoorde tot de O.-L.-Vrouweparochie.

Hoewel beide echtgenoten bij hun afsterven parochianen van Sint-Walburga waren, werden beiden in de Brugse Eekhoutabdij begraven : onze schilder op 1 februari 1635 en zijn vrouw op 4 september van hetzelfde jaar. Dat zij niet op hun parochiekerk werden begraven, wijst op een zekere welgesteldheid en op hun bijzondere genegenheid voor de Augustijnerabdij.

Nikolaas Blomme was gedurende vijf jaar de leermeester van Hans Rycx, zoon van Jan. Deze Hans Rycx had zijn tenen en een deel van een voet door bevriezing verloren tijdens een reis van Gent naar Brugge in februari 1600. Daarom verleende hem de stedelijke overheid van Brugge een hulpgeld van 12 pond groot, die gedurende zes jaar met 2 pond groot per jaar zouden uitgekeerd worden. De eerste uitkering gebeurde in 1600, de laatste in 1605. Waarom de zesde en laatste uitbetaling niet gebeurde ontgaat ons. We kunnen slechts gissen naar de reden ervan. Is Hans Rycx vroegtijdig gestorven of is hij uit Brugge weggetrokken ?

Onze schilder was ook lid van het handboogschuttersgilde van Sint-Sebastiaan te Brugge, waarin hij in 1606 werd opgenomen en waarvan hij tot zijn dood lid is gebleven.

Ruim veertig jaar lang werkte Nikolaas Blomme als meester-schilder te Brugge en blijkbaar heeft hij deze stad nooit voor een enigszins lange periode verlaten. We zien hem aan het werk tussen 1591 en

2. Nikolaas Blomme werd als lid van dit schuttersgilde opgenomen in het jaar 1606. Zie : H. Godaer, *Histoire de la gilde des archers de Saint Sebastien de la ville de Bruges*, Brugge, 1947, p. 274.

1594 in de kerk van Varsenare, een gemeente nabij Brugge, waar hij het sacramentshuisje in de verf steekt. Zijn verdere activiteiten situeren zich alle te Brugge zelf. In 1596-1598 herschildert hij twee luiken en het benedenstuk van het tafereel op het hoogaltaar van de Heilig-Bloedkapel. Voor de geplande blijde intocht van de aartshertogen Albrecht en Isabella, die op 29 januari 1600 zou plaats hebben, maar om veiligheidsredenen op het laatste moment werd afgelast, schildert hij een van de drie praalbogen die langs de feestelijke intocht stonden opgesteld. Voor de nering van de makelaars levert hij in 1601/1603 het patroon voor nieuwe praaltoortsen om in de Heilig-Bloedprocessie te worden gedragen. En tussen 1602 en 1604 levert hij het plan voor twee klokken voor de Sint-Annakerk. In 1605/6 reinigt en herstelt hij het groot tafereel, met voorstelling van De Nood Gods, in de Heilig-Bloedkapel. Tussen 1604 en 1608 doet hij herstellingswerk aan de praaltoortsen voor de Heilig-Bloedprocessie en verft hij allerhande voorwerpen in de gebouwen van de nering van de makelaars. In 1607/8 schildert hij een kruisbeeld voor de Sint-Walburgakerk. En in 1608/9 versiert hij de perkamenten rol met de ledenlijst van het schuttersgilde van Sint-Sebastiaan met een afbeelding van de patroonheilige. Hij voert ook gewoon schilderwerk uit voor de Heilig-Bloedkapel. In 1608 vernieuwt hij vier praaltoortsen, polychromeert een Mariabeeld en verft deuren en vensters voor de nering van de makelaars. Voor dezelfde nering herstelt hij in 1611/2 de praaltoortsen voor de Heilig-Bloedprocessie en polychromeert het Mariabeeld uit de kapel van de nering. In dezelfde periode voert hij gewoon schilderwerk uit aan het Landshuis van het Vrije op de Burg. En tenslotte in 1630/1 stelt hij met vergulde letters het grafschrift van de familie Ketele in de Sint-Jacobskerk.

Dit alles wekt enigszins de indruk dat Nikolaas Blomme hoofdzakelijk gewoon ambachtelijk schilderwerk heeft uitgevoerd, dat weinig met kunst te maken heeft. Men bedenke echter dat zelfs grootmeesters als een Jan van Eyck en andere beroemde schilders het niet beneden hun waardigheid aanvoelden om ook gewoon ambachtelijk werk te verrichten. Anderzijds zijn we uiteraard eenzijdig en slechts beperkt ingelicht over de opdrachten van onze schilder, waaronder geen enkele private bestelling voorkomt, en weten we ook dat bestellingen van echte kunstwerken eerder zeldzaam waren. Niettemin mag gewezen worden op de meer artistieke bedrijvigheid van onze schilder, zoals het leveren van patronen voor praaltoortsen en

voor klokken, het schilderen van een Sint-Sebastiaansafbeelding op de ledenlijst van het gelijknamige schuttersgilde en het herstellen en bijwerken van taferelen, die wellicht beschadigd waren ingevolge de godsdiensttroebelen van een paar decennia vroeger.

Zoveel is zeker, dat het niet mogelijk is een oordeel te vellen over de artistieke kwaliteiten van de Brugse schilder Nikolaas Blomme, zolang althans geen van zijn produkten kunnen nagewezen worden.

BIJLAGEN

1

1591-1599 — *De kerkfabriek van Varsenare betaalt 6 schelling groot aan Nikolaas Blomme voor het schilderen van het sacramentshuisje in de kerk.*

Betaelt an Niclays Blomme voor het schilderen van het Helich Sacramentshuus up den 19en maerte : 6 s. gr.

- Brugge, Rijksarchief, *fonds van het Vrije*, nr. 13728 : *rekeningen van de kerkfabriek van Varsenare over 1591-1595*, fol. 46.

2

1596-1597. — *De kerkfabriek van de Heilig-Bloedkapel te Brugge betaalt 16 schelling 8 denier groot aan Nikolaas Blomme voor het herschilderen van twee luiken van het hoogaltaar.*

Betaelt Nicolaes Blomme, de schildre, van verschildert t'hebben de twee onderste deuren van den hooghen altaer, de somme van 16 s. 8 d. gr.

- Brugge, Stadsarchief, *rekeningen van de kerkfabriek van het Heilig-Bloed 1512-1697*, fol. 226, nr. 5 (rekening over het dienstjaar 1596 sept. 2 - 1597 sept. 2, rubriek : «Uothinghen ende betaelinghe ghedaen jehghens de voorn. ontfanck».

3

1597-1598. — *De kerkfabriek van het Heilig-Bloed te Brugge betaalt 1 pond 13 schelling 4 denier groot aan Nikolaas Blomme voor het herschilderen van het benedenpaneel van het hoogaltaarstuk.*

Betaelt Nicolaes Blomme, de schildre, voor verschildert t'hebben het onderste tafereel up den hooghen altaer, per billet : I lb. XIII s. IIII d. gr.

- Ib., *t.a.p.*, fol. 229, nr. 2 (rekening over het dienstjaar 1597 sept. 2 - 1598 sept. 2, rubriek : «Uutgheven ende betaelinghe jehghens de voorn. ontfanck».

4

1599 januari 12. — *Aantekening betreffende het huwelijk van Nikolaas Blomme en Catharina Allaert.*

12 januarii [1599]. Nicolaus Blomme filius Adriani et Catharina filia Cornilii Allaerts.

- Brugge, Stadsarchief, *Parochieregisters van Onze-Lieve-Vrouwekerk te Brugge*, 2e wijk, nr. 28.

5

1599-1600. — *De stad Brugge betaalt 18 pond 3 schelling 4 dernier groot aan Nikolaas Blomme voor het schilderen van de derde triomfboog, opgericht langs de geplande blijde intocht van de aartshertogen Albrecht en Isabella te Brugge op 29 januari 1600, daarin ook begrepen de instelpremie.*

Clays Blomme, annemere van 't schilderen van den IIIen arc triumphael, tot XVII lb. gr., van wynghelden als boven XXIII s. IIII gr., tsamen : XVIII lb. IIIs. IIII gr.¹.

- Ib., *rekening van de stad Brugge over het dienstjaar 1599 sept. 2 - 1600 sept. 2*, fol. 46 v., nr. 1, rubriek : «Betalinghe van de preparatien ghedaen jeghens de apparent blyde incompste van huerlieden hoocheden in lauwe XVI^c...».

6

1600-1603. — *De nering van de Brugse makelaars betaalt 3 pond groot aan Nikolaas Blomme voor het ontwerpen van toortsen voor de Heilig-Bloedprocessie.*

Alvooren betaelt Nicolaes Blomme, schildere, over het maken van de nieuwe keersen jegens den Heylegen Bloetdagh 1600, hem besteldt up den XIIen maerte ter vergaderinge van deken ende hofmannen, de somme van III lb. gr.

- Ib., *fonds van de makelaars, rekeningen 1584-1613*, fol. 181 v., nr. 1 (rekening over 1600 febr. 21 - 1603 febr. 19, rubriek : «Ander betaelinghe extraordinaire...».

7

1600 september 9. — *Jan de Meester en consorten dragen aan Nikolaas Blomme, de schilder de eigendom over van een huis, staande in de Wapenmakersstraat te Brugge.*

Idem scepenen [Boulois, Goosins], idem dach [IX septembre 1602]. - De voorn. Jan de Meester d'houde ende d'andere comparanten ghezaemdelick ghelyck hiervooren², ghaven halm ende wettelicke ghifte Nicolaes Blomme, den schildere, present ende accepterende ten tytle van coope ten stocke ghedaen, van al zulck recht, macht, cause ende actie als de comparanten ghezaemdelick hebben ende competeert uut crachte van eenen wettelicken transporte hem Jan de Meester d'houde ghedaen by die van den disch van Sinte-Wouburghekercke in Brugge in daten van den XII van decembre XV^cXCVI, onderteekent : vander Strate³, clercq etc., an de naerscreven huusen, dats te wetene en een huus, twelcke nu twee wuensten zyn, staende

ten voorhoofde in de Wapmakerstrate, naesten den huuse nu toebehoorende Jacques Rooze, an de zuudzyde an d'heen zyde, ende den huuse toebehoorende , sceppere, an de noordzyde an d'ander zyde, met een platskin van lande daerachter liggende ofte staende, achterwaerts streckende tot jeghen de huusynghen wylen toebehoorende capiteyn Forret ende nu meester Charles Breydele, behouden dit huus zyn suwatie van watere duer de platse van de huusynghen van Jacques Rooze, nu een keersghieterswyncle ; belast metten huuse van de voorn. Jacques Rooze, den keersghietre, in XXXVIII s. IIII gr. tsjaers grontrenten, danof dit huus daer hier ghifte of ghegheven wort maer last draghen ende ghelden en moet de thien scellinghen elleven gr. tsjaers ende tzelfs Jacques Rooze huusynghen daerneffens 't remanant, altyt in elcanderen verbonden blyfvende. Dies es besproken in 't vercoopen van desen dat zo verre naermaels bevonden wierde eenighe meer grontrenten uten zelve huuse bevonden wierden uten zelve huuse te gane dan hiervooren verclaerst staen, dat de comparanten ontstaen zullen midts zulcke renten hemlieden redimerende naer advenante van den penninc achtiene ende niet hoogher. Voort moet ooc den acceptant hebben t'zynen laste een jaer grontrenten uten voorn. parcheele gaende ende voort ooc 't ghebroken jaer totten daghe van erfvenisse.
Cum garant ende actie behoudens taillable.

(Get.) *Bij my Gillyame de Hondt*

Steven de Meester

Maiken Ricx

Touchain de Meestere

By my Maeyken de Meestere

Marie vander Biest.

By my Jaques Busschop

Elisabet de Meestere

J. de Meestere

Augustyn Reyngout

Niclaeys Blomme

- Ib., *Klerken van de vierschaar van Brugge*, nr. 135 : protocol van Zeger Bisschop 1592-1603, fol. 310 v.-311.

8

1602 september 9. — *Nikolaas Blomme en zijn vrouw, Katelijne Allaert, verbinden zich de som van 84 pond 5 schelling 4 dernier groot uit te keren aan Jan de Meester, wegens aankoop van een huis in de Wapenmakersstraat te Brugge.*

Idem scepenen, idem dach. - De voorn. Nicolaes Blomme ende Katheline Aellaert filia Cornelis, zyn huusvrauwe, wedden ende beloofden op de baerblycksten van hem beeden zonder divisie Jan de Meester d'houde, present ende accepterende of bringher van desen de somme van vierentachtich ponden drie scellinghen vier penninghen grooten, procederende over den coop van den parcheele van huuse hiernaer verclaerst, die te gheldene ende betalende, te wetene : een derde ghereet ten daghe van de clopslaghen, ander derde binnen eenen alfven jaere naer date van denzelven clopslaghen,

ende 't derde derde binnen eenen alfven jaere daernaer volghende, elc paiement sonderlinghe up eerlicke ende reële executie. Ende tot breeder verzekerteden etc., hebben de comparanten by speciale daerinne verbonden 't parcheel hierboven an hemlieden verghift, omme by ghebreke etc. te moghen vercoopen per halleghebot, etc.

(*Get.*) J. De Meestere. — Niclaeys Blomme. — Catelyne Allaert.

- *Ib.*, *t.a.p.*, protocol van Zeger Bisschop 1592-1603, fol. 311.

9

1602 december 19. — *Nikolaas Blomme, de schilder, en zijn vrouw, Katelijne Allaert, dragen aan Lodewijk Fyne de eigendom over van een huis, staande in de Wapenmakersstraat te Brugge.*

Present : van Heede, Boot, XIX december 1602. - Compareerden Niclaes Blomme den schildere, ende Katheline Aellaert, zyn wyf, als gherecht in 't naervolghende recht ende actie ten tytle van wettelicke ghifte hem ghegheven by Jan de Meestere metten zynen in daten van den IXen van septembre XVI^c twee, onderteekent by Zegher Bisscop, clercq etc., hier ghezien, dewelcke ghaven halm ende wettelicke ghifte an Loys Fyne, present ende accepterende ten tytle van coope met elcanderen ghedaen, van alzulck recht, macht, cause ende actie als hemlieden comparanten competeert, uut crachte van de voorscreven haerlieden transport ofte verghiftinghe, aen een huus, twelcke nu twee wuensten zyn, staende ten voorhoofde in de Wapmakerstraete, naesten den huuse nu toebehoorende Jacques Rooze, an de suudzyde an dheen zyde, ende den huuse toebehoorende Pieter.....⁵, sceppere, an de noordzyde an d'ander zyde, met een platskin van lande daerachter ligghe ende staende, achterwaerts streckende tot jeghen de huusynghen wylen toebehoorende capiteyn Forret ende nu meester Charles Breydele, behouden dit huus zyn suwatie van watere duer die platse van den huusynghen van den voorn. Jacques Rooze, een keersghieterswynckle ; belast metten huuse van de voorn. Rooze in XXXIII s. IIII gr. tsjaers grontrenten, daerof dit huus danof hier van den rechte ende actie ghifte of ghegheven wordt maer 't last draghen ende ghelden moet de X s. XI gr. tsjaers tzelfs Jacques Rooze huusinghen daerneffens staende 't remenant, altyt in elcanderen verbonden blyvende. Dies es besproken in 't vercoopen van dese actie zo verre naermaels bevonden wierde eenighe meer grontrenten uten zelve huuse te gaene dan hiervooren verclaerst staen, dat de comparanten ontstaen zullen midts zulcke renten hemlieden redimerende ende refunderende naer advenante van den penninck XVIII ende niet hoogher. Ende angaende de loopende schult die Jan de Meestere up dit verghifte huus heeft sprekende, moet den comparant daer 't den acceptant indempneren, zo hy ten desen beloofde.

Cum garant van de actie, behouden taillable.

(Get.) Louis Fene. - Nicolaes Blomme. - Catelein Allart.

- Ib., *t.a.p.*, protocol van Zeger Bisschop 1592-1603, fol. 324 r.-v.

10

1602 december 19. — *Lodewijk Fyne en zijn vrouw, Triskin Vale, verbinden zich een bedrag van 66 pond groot in termijnen uit te betalen aan Nikolaas Blomme wegens een aankoop van een huis in de Wapenmakersstraat te Brugge.*

Idem scepenen, idem dach. - Dezelve Loys Fine ende Triskin filia Andries Vale, zyn wyf, wedden ende beloofden op den baerblycsten van hem beeden zonder divisie Robert [*sic*] Blomme, present ende accepterende, de somme van LXVI, lb. gr., procederende over den coop van naevolghende recht ende actie van den huuse hiervooren, die te ghelden ende betalen, te weten : XVI lb. gr. ghereet ende contant ter date ende passeren van dezen, acht ponden grooten binnen eenen jare de date van desen, ende alzo voort van jaere te jaere daernaer volghende ghelycke VIII lb. gr. totter vulle betalynghe van de voorn. LXVI lb. gr. Dies comt te gheven ten latsten jaere X lb. gr. als zo besproken zynde al boven II lb. gr. contant betaelt voor 's acceptants huusvrouwe een hoofcleet, elc payement up eerlicke ende reële executie, daerinne by speciale verbindende tzelve recht ende actie van huuse, omme by ghebreke etc., tzelve te moghen vercoopen metter keersse etc. al of ter decreete ofghewonnen ware.

(Get.) Louis Fene. - Nicolaes Blomme.

- Ib., *t.a.p.*, protocol van Zeger Bisschop 1592-1603, fol. 324 v.

11

1602-1604. — *De kerkfabriek van Sint-Anna te Brugge betaalt 6 schelling 8 denier groot aan de schilder Nikolaas Blomme voor het leveren van de patronen voor twee klokken.*

Betaelt Nicolaes Blomme, schildere, zes scellinghen acht groote over ghemact t'hebben de patroon van twee clocken ende anders ; hier dezelve VI s. VIII gr.

- Brugge, Sint-Annakerk, *rekeningen van de kerkfabriek 1599-16..*, fol. 40 v., nr. 1 (rekening over het dienstjaar 1602 jan. 1 - 1604 dec. 31, rubriek : «Andere betalynghe van reparatiën»).

12

1605-1606. — *De kerkfabriek van het Heilig-Bloed te Brugge betaalt 22*

Schilder Nikolaas Blomme

schelling 2 denier groot aan de schilder Nikolaas Blomme voor het reinigen en herstellen van het grote tafereel van De Nood Gods in hun kerk.

Betaelt Nicolaes Blomme over het schoone maeken ende repareren van het groot tafereel, gheseyt Den Noot Godts, staende ten Heleghen Bloede, de somme van XXII s. II gr.

- Ib., *t.a.p.*, fol. 239 v., nr. 2 (rekening over het dienstjaar 1605 sept. 2 - 1606 sept. 2, rubriek : «Betalynghe jehghens den voorn. ontfanck»).

13

1606-1607. — *Het schuttersgilde van Sint-Sebastiaan te Brugge betaalt 13 schelling 4 denier groot aan Nikolaas Blomme voor het verven van houtwerk.*

Item, betaelt Nicolas Blomme, schildere, over het schilderen van de poorte, dueren, brodex ende baille, by accorde, boven de presentatie van zyne dootschult : XIII s. III s. gr.

- Brugge, Handbogenhof, *rekeningen van het schuttersgilde van Sint-Sebastiaan 1583-1621*, fol. 227 v., nr. 2 (rekening over het dienstjaar 1606 jan. 20 - 1607 jan. 20, rubriek : «Noch ander betalynghe van reparatiën ende andere...»).

14

1600-1605. — *Posten uit de stadsrekeningen van Brugge betreffende betalingen van een jaarlijks hulpgeld van 2 pond groot gedurende zes jaar aan Hans Rycx om hem toe te laten het schildersberoep aan te leren.*

Rekening over het dienstjaar 1600 sept. 2 - 1601 sept. 2, fol. 42 v., nr. 4 :

Dheer Loys Thyerin van XII lb. gr. toegheleyt Hans filius Jan Rycx omme te leeren schilderen, mids dat hem den IIIen february 1600 afgevroren zyn alle zyn teen met een deel van den eenen voet, commende van Ghendt, dezelve XII lb. te betalen met II lb. gr. contant ende II lb. gr. by jare indien hy zo langhe leeft ; dus hier over 't contant by ordonnantie van den XVIIen november 1600 : II lb. gr.

Reste X lb. gr. met II lb. gr. by jare.

Rekening over het dienstjaar 1601 sept. 2 - 1602 sept. 2, fol. 43, nr. 5 :

Clays Blomme over Hans filius Jan Rycx op X lb. reste van XII lb. gr., hem toegheleyt omme te leeren schilderen omme 't afvriesen van alle zyn teen met een deel van eenen voet den IIIen february 1600, over 't Iie VIe payment verschenen den XVIIen novembre 1601 : II lb. gr.

Rest VIII lb. gr. met II lb. gr. by jaere.

Rekening over het dienstjaar 1602 sept. 2 - 1603 sept. 2, fol. 44 v., nr. 1 :

Clays Blomme over Hans Rycx op VIII lb. gr., reste van XII lb. gr., hem toegeheleyt omme te leeren schilderen mid's 't afvriesen van alle zyn teen met een deel van zyn voet den IIIen february 1600, over 't IIIe VIe jaer verschenen den XVIIen novembris 1602 : II lb. gr.

Rest VI lb. gr. met II lb. gr. by jare.

Rekening over het dienstjaar 1603 sept. 2 - 1604 sept. 2, fol. 41 v., nr. 5 :

Hans Rycx up VI lb. gr., reste van XII lb. gr., by toelegghe omme te leeren schilderen mid's 't afvriesen van alle zyn teen met een deel van eenen voet den IIIen february 1600, over 't IIIe VIe payement van den XVIIen novembris 1603 : II lb. gr.

Rest III lb. gr. met II lb. gr. by jare.

Rekening over het dienstjaar 1604 sept. 2 - 1605 sept. 2, fol. 40, nr. 3 :

Hans Rycx op III lb. gr., reste van XII lb. gr., hem toegeheleyt omme te leeren schilderen mid's 't afvriesen van alle theen met een deel van den eenen voet den IIIen february 1600, over 't Ve VIe payement van den 17 novembris 1604 : II lb. gr.

Rest II lb. gr.

- Brugge, Stadsarchief, *stadsrekeningen*, rubriek : «Uutgheven van ghemeene zaken».

15

1604-1608. — *De nering van de Brugse makelaars betaalt 10 schelling groot aan de schilder Nikolaas Blomme voor het herstellen van de toortsen die door leden van de nering in de Heilig-Bloedprocessie worden gedragen.*

Betaelt Niclays Blomme, den schildere, over 't vermaecken ende repareren van de keersen jehghens den Heylighen Bloetdach : X s. gr.

- Ib., *fonds van de makelaars, rekeningen 1584-1613*, fol. 225, nr. 3 (rekening over 1604 nov. 15 - 1608 maart 30, rubriek : «Ander gecostumyerde betaelynghe».

16

1604-1608. — *De nering van de Brugse makelaars betaalt 3 pond 12 schelling 2 denier groot en 13 schelling 4 denier groot aan Nikolaas Blomme voor het uitvoeren van schilderwerk in hun vergaderzaal en in hun kapel.*

Betaelt meester Niclays Blomme, schildere, over het schilderen van het caefoen in de wetcaemere oock in den vloer, cueckene ende camerken in de cappelle ende an de dueren ende poorten van de cappelle te Vlamynckdamme, per accord van die van den eede, tsamen ; III lb. XII s. II gr.

Betaelt meester Niclaeys Blomme, schildere, over een groot cassyn met 't

Schilder Nikolaas Blomme

schilderen van dyen daerinne dat staen de privilegien van dese neerynghe hanghende in de wetcaemere, tsaemen : XIII s. IIII gr.

- Ib., *t.a.p.*, fol. 233 v., nrs. 1,5 (rekening over 1604 nov. 15 - 1608 maart 30, rubriek : «Ander betalynghe extraordinaire...».)

17

1607-1608. — *De kerkfabriek van Sint-Walburga te Brugge betaalt 5 schelling groot aan Nikolaas Blomme voor het schilderen van een kruisbeeld.*

Betaelt Clays Blomme over schilderen van een crusefix ende anders, per byllet : V s. gr.

- Brugge, Rijksarchief, *rekeningen van de kerkfabriek van Sint-Walburga 1584-1644* (rekening over het dienstjaar 1607 juni 24 - 1608 juni 24, rubriek : «Ander betalynghe extraordinaire».)

18

1608-1609. — *Het schuttersgilde van Sint-Sebastiaan te Brugge betaalt 19 schelling 9 denier groot aan de weduwe Tollenaers voor de levering van een perkamenten rol om daarin de lijst van de gildeleden op te tekenen, en 10 schelling groot aan de schilder Nikolaas Blomme om deze rol met een afbeelding van de patroonheilige te versieren.*

Item, betaelt an de weduwe Tollenaers over den coop van franchin ende parchemin tot maecken van de rolle, daerin dat ghestelt zyn alle de ghildebroeders jeghenwoordig in leven wesende : XIX s. IX gr.

Item, betaelt an Nicolaes Blomme, schildere, over het schilderen van de figure van Sint-Sebastiaan up dezelve rolle, de somme van X s. gr.⁶.

- Brugge, Handbogenhof, *rekeningen van het schuttersgilde van Sint Sebastiaan 1583-1621*, fol. 251, nrs. 2, 3 (rekening over het dienstjaar 1608 jan. 20 - 1609 jan. 20, rubriek : «Ander betalynghe by de voorn. rekenende ghedaen van theree ende anderssins...».)

19

1608-1609. — *De kerkfabriek van de Heilig-Bloedkapel te Brugge betaalt 3 pond groot aan Nikolaas Blomme voor het uitvoeren van schilderwerk.*

Betaelt Nicolaes Blomme, schildere, over diversche schilderijen ende anders : III lb. gr.

- Brugge, Stadsarchief, *rekeningen van de kerkfabriek van het Heilig Bloed 1512-1697*, fol. 247, nr. 6 (rekening over het

dienstjaar 1608 sept. 2 - 1609 sept. 2, rubriek : «Betalynghe jeghens den voorn. ontfanck».

20

1608 april. — *De nering van de Brugse makelaars betaalt 4 pond 10 schelling 10 denier groot aan de schilder Nikolaas Blomme voor het vernieuwen van de vier toortsen, die door leden van de nering in de Heilig-Bloedprocessie worden gedragen.*

Betaelt meester Niclays Blomme in de maendt van april zestienhondert achte ter cause van het nyeuwe maecken van de vier keerssen teghen Heylich Bloetdach, al per billet ende ordonnantie van de dekene, met drie vaentkens, den 24, in 't accordt begrepen : IIII lb. X s. X d. gr.

- Ib., *fonds van de makelaars, rekeningen 1584-1613*, fol. 256 v°, nr. 2 (rekening over 1608 maart - 1610 maart, rubriek : «Ander betalynghe van reparatie ende anders».

21

1608-1610. — *Uitgaven gedaan door de nering van de Brugse makelaars voor het maken, het herstellen en het polychromeren van een Mariabeeld, ter versiering van het altaar van de nering.*

Betaelt voor het backen van een Mariebeelde om op den outaer : IIII s. VIII gr.

Betaelt Jan Aerts voor 't vermaecken van deselve beelde metgaders dat al in sticken was : X s. gr.

Betaelt an Niclays Blomme over het schilderen van dezelve beelde ende die te stofferen met gout : XXV s. gr.⁷.

- Ib., *t.a.p.*, fol. 258, nrs. 1, 2, 3 (rekening over 1608 maart - 1610 maart, rubriek : «Andere betalynghe dewelcke desen tresorier betaelt heeft...».

22

1608-1610. — *De nering van de Brugse makelaars betaalt 38 schelling 4 denier groot aan Nikolaas Blomme voor het verven van het houtwerk van het huis van de nering.*

Betaelt denselven Blomme over het schilderen van de voorpoorte, de groote zaelduere met alle het veynsterwerck ende houttewerck ter straete, met noch zeker werck binden huuse ende groote caemere : XXXVIII s. IIII gr.⁸.

- Ib., *t.a.p.*, fol. 258, nr. 4 (zelfde rekening, zelfde rubriek).

23

1611-1612. — *De nering van de Brugse makelaars betaalt 21 schelling 6 denier groot aan Nikolaas Blomme voor het schilderen en herstellen van de toortsen, die door leden van de nering in de Heilig-Bloedprocessie worden gedragen.*

Betaelt meester Nicolas Blomme, schilder, over het schilderen ende vermaeken van de Helich Bloetkeersen, per billet ende ordonnantie : XXI s. VI gr.

- Ib., *t.a.p.*, fol. 280 v., nr. 5 (rekening over het dienstjaar 1511 maart - 1512 maart, rubriek : «Ander betaelinghe van extraordinaire, van reparatiën ghedaen an de huusynghen deser neerynghe als anders».

24

1611-1612. — *De nering van de Brugse makelaars betaalt 20 schelling groot aan Nikolaas Blomme voor het polychromeren van een Mariabeeld, staande op het altaar van de nering.*

An denselven Blomme over 't schilderen ende vergulden van Onse-Vrouwebeelde, staende up den altaer in de cappelle ende ander werck by hem ghedaen, staende gheroyeert in de rekeninghe van dheer Matthys vande Walle, tresorier, van den jaere voor Jan de Ruddere, achtervolghende de resolutie van deken ende hooftmannen up den VIIen july lastleden, per ordonnantie ende quitantie : XX s. gr.

- Ib., *t.a.p.*, fol. 280 v., nr. 6 (zelfde rekening, zelfde rubriek).

25

1612-1613. — *Door de regering van het Vrije wordt aan Nikolaas Blomme 87 pond 8 schelling en 144 pond paris is uitgekeerd voor het uitvoeren van schilderwerk aan het Landshuis.*

Nicolas Blomme de somme van zeven ponden vyf schellynghen acht grooten ter causen dat hy met grauwe olieerve gheschildert heeft alle de nieuwe heckens staende in 't Landtshuus achter de wonynghe van meester Adriaen Baltyn, greffier, metsgaders noch eenighe andere heckens van den hof van de conchierge twee deuren ende anderssins gheschildert t'hebbende in 't voorn. Landthuus, by ordonnantie met specificatie ende quitantie : LXXXVII lb. VIII s. [par.].

Denzelven Nicolaus Blomme de somme van twaelf ponden grooten procederende over den coop ende leverynghe van twaelf keyzers jeghens hem ghedaen omme daarmede verchiert te worden de nieuwe camere boven de weeserie, by ordonnantie ende quitantie : CXXXIII lb. [par.].

- Brugge, Rijksarchief, *fonds van het Vrije*, nr. 353 : *rekening van het Vrije over het dienstjaar 1612 sept. 2 - 1603 sept. 2*, fol. 102 v., nrs. 3, 4.

26

1614-1615. — *De regering van het Vrije keert 30 pond parisis uit aan Nikolaas Blomme voor het uitvoeren van schilderwerk aan bijgebouwen van het Landshuis.*

Niclais Blomme, schildere, de somme van twee ponden thien schellinghen grooten over den loon hem by accorde toegeheleyt tot het schilderen van de veinsters van het achterceukeken ende van het zaetken in den hoff metgaders het witten van den huuse daer woont den greffier van den voorn. Lande, by ordonnantie ende quictantie van de Ilen septembre XVI^cXV : XXX lb. [par.].

- *Ib.*, *t.a.p.*, nr. 355 : *rekening over het dienstjaar 1614 sept. 2 - 1615 sept. 2*, fol. 103, nr. 1.

27

1623. — *Het gilde van de librariërs te Brugge betaalt 16 schelling 8 denier groot aan Nikolaas Blomme voor het beschilderen van een kistje en een raam.*

Betaelt aen meester Niclays Blomme, schilder, over 't beschilderen van een secreetkisten¹ met noch een cassynken om deken ende eedt in te schryven : 16 s. 8 gr.².

- Brugge, Rijksarchief, *fonds van de ambachten*, nr. 207 : *rekeningen van het Brugse librariërs-gilde 1618-1655* (rekening over het dienstjaar 1622-1623).

28

1630-1631. — *De kerkfabriek van Sint-Jacob te Brugge betaalt 20 schelling groot aan Nikolaas Blomme voor het aanbrengen in vergulde letters van het grafschrift van de familie Ketele.*

Betaelt Nyclaeyns Blomme, schilder, voor het schryfven ende vergulden van de epitaphie den dheer Gheleyn Ketele an denzelve docxael, per billet ende quytantie : XX s. gr.³.

- Brugge, Rijksarchief, *fonds van de Sint-Jacobskerk te Brugge*, *rekeningen van de kerkfabriek.*

1635 februari 1. — *Overlijdensakte van Nikolaas Blomme.*

Februarius [1635]. Die 1a februarius obiit pia memoria Nicolaus Blomme, sepultus idem apud PP. Quercetanos cum pleno servitio. Anima eius requiescat in pace. Amen.

- Brugge, Stadsarchief, *parochieregisters van Sint-Walburgakerk te Brugge*, nr. 2, fol. 54 v., nr. 1.

1634-1635. — *Het schuttersgilde van Sint-Sebastiaan te Brugge ontvangt de doodschuld van haar overleden lid Nikolaas Blomme.*

Ontfaen de doodtschult van Nicolaeis Blomme, in de oude bouck folio 199 v. bedraeghende aldaer twee ponden grooten : III s. III d. gr.

- Brugge, Handbogenhof, *rekeningen van het schuttersgilde van Sint-Sebastiaan 1621-1677*, fol. 122, nr. 4 (rekeningen over het dienstjaar 1634 jan. 20 - 1635 jan. 17, rubriek : «Ontfaen van doodtscholden».

1635 september 4. — *Overlijdensakte van Catharina Allaert, weduwe van Nikolaas Blomme.*

Die 4a septembris [1635] obiit 5a sepulta est apud PP. Quercetanos Catharina Allaert, uxor Nicolai Blomme, cum pleno servitio. Anima eius requiescat in pace. Amen.

- Brugge, Stadsarchief, *parochieregisters van Sint-Walburgakerk te Brugge*, nr. 2, fol. 57 v., nr. 6.

1. Deze post, samen met meer andere bijzonderheden betreffende de geplande blijde intocht te Brugge van de aartshertogen, werd reeds gepubliceerd door L. Gilliodts-van Severen, in *Annales de la Société d'Emulation de Bruges*, LVII (1907), p. 172.

2. Met de andere comparanten worden bedoeld : Steven de Meester en zijn vrouw Maaiken Rycx, Augustijn Reingout en zijn vrouw Maaiken de Meester, Jacob Busschop en zijn vrouw Elizabeth de Meester, Jan de Meester de jongere, en de voornoemde Steven de Meester samen met Willem Dhert, als voogden van de nog minderjarige Barbara, dochter van de voornoemde Jan de Meester de oudere en vrouw Anna Drion, allen ergenamen van de voornoemde Anna Drion, hun moeder. Zie : voorgaande akte in hetzelfde protocol.

3. Bedoelde akte van overdracht wordt aangetroffen in Brugge, Stadsarchief, *Klerken van de vierschaar*, nr. 881, protocol van Bernard vander Strate over 1585-1599, fol. 168-270. - De aankoopsom van het betrokken huis door Jan de Meester bedroeg 56 pond groot.

4. In het origineel niet ingevuld.

5. In het origineel niet ingevuld.

6. Deze twee posten werden ook uitgegeven door H. Godar, *Histoire de la gilde des archers de Saint Sebastien de la ville de Bruges*, Brugge, 1947, p. 275.

7. Deze post is doorgestreept en in margine werd genoteerd : «Royé als voor alsoch onbetaelt». Naderhand werd bijgevoegd : «Is ghepasseert per rekenynghe Mattin». Zie verder nr. 24.

8. Dit bedrag werd doorgestreept en in margine werd genoteerd : «Transeat tot thien guldenen als veraecordeert was, behoudens quyctantie».

9. In een inventaris van de kerkelijke ornamenten toebehorende aan het librariërs-gilde, wordt van dit kistje als volgt melding gemaakt : «Item, een secreetkistken geschildert met twee sloten, dienende om 't appoort en gildegeldt van St. Michiel in te steken, ghemaect in 't jaer 1623». Zie : Brugge, Rijksarchief, *fonds van de ambachten*, nr. 213, stuk MM.

10. Deze post werd reeds uitgegeven in A.C. De Schrevel, *Statuts de la gilde des librairies, imprimeurs, maîtres et maîtresses d'école à Bruges. 19 janvier 1612, in Annales de la Société d'Emulation de Bruges*. LII (1902), p. 207.

11. Deze post werd ook uitgegeven door A. van Zuylen van Nyevelt, *Le jubé et les orgues de l'église S. Jacques à Bruges*, in *Annales de la Société d'Emulation de Bruges*, LXXII (1929), p. 194 en 201. Deze auteur vergist zich waar hij beweert dat het hierboven genoemd bedrag aan Nikolaas Blomme werd uitgekeerd «pour la gravure et la peinture» van het in steen gebeitelde opschrift op de sluitsteen van de boog boven de deur van het doorkaaf, dat pas in 1658 werd aangebracht ter herinnering aan de stichting van een jaargetijde voor Gislenus Ketele door zijn zus en enige erfgename Judoca Ketele.

